

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1080.

CHICAGO, ILL., 24. MAJA, (MAY 24,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Slovenski duhovniki v Ameriki med nami in Amerikanci.
Delavstvo, zdrami se!
Poročilo s VII. rednega zbora JSZ.
Velika socialistična zmaga v Nemčiji.
Zopet eksplozija, ki je pokopala mnogo rudarjev.
Argumenti nasprotnikov evolucije (Ivan Molek).
Karl Marxova rojstna hiša prešla v posest socialistične stranke.
Kdo pravzaprav je zmagal v Franciji?

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Poročilo o stavkovni situaciji okrog Avello.
Živahnost detroitske naselbine.
Zapisnik konference izobraževalne akcije JSZ. za centralno Pennsylvanijo.
Iz Burgettstowna v Penni.
Socialistična agitacija v Minnesoti.
Zapisnik pete vzhodnoohijske konference J. S. Z.
Prihodnje zborovanje ohijske konference J.S.Z. v Clevelandu dne 17. junija.

"Sava" priredi koncert s sodelovanjem kluba št. 45 JSZ. dne 30. maja.
Veselica organizacije št. 20 v Chicagu.
Vrtni piknik "Sava".
Vabilo na konferenco JSZ. za zapadno Pennsylvanijo.
Basket piknik društva Pioneer bo dne 17. junija.
Popravek k poročilu o konferenci J.S.Z. v Johnstownskem okrožju.

RAZNO.

Pobožna rodbina (J. S. Machar).
Pomladna pokrajina (pesem, Tone Seliškar).
Peruškove slike bodo razstavljene na Elyju.
Vilipi.
Smrt posetila Fr. Lokarja v Aurori.
Cenik knjig in spremembe.
NAŠI ODRI:
Koncert pevkega zbora "Sava".
Clevelandski pevski zbor "Zarja" bo gostoval v Detroitu.
"Kralj na Betajnovi" v Pueblu.
"Kovačev študent" ter "Črnobeljski škric" gresta 27. maja v Detroit.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.

Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

CENIK KNJIG

KI JIH IMA V ZALOGI
"PROLETAREC".

NEPOSLOVNE KNJIGE, ROMANI, POVESTI IN ČRTICE.	MATERINA ŽRTEV , pripovedko iz Dalmacije75	strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25
AMERISKI SLOVENC , (izdala SNPJ.), ameriška zgodovina, zgodovina SNPJ in slovenskih naselbin. Ilustrirana. Vezana v platno	MOJE ŽIVLJENJE , (Ivan Cankar), broširana, 168 strani, 60c; vezana v platno85	ZABAVNA KNJIZNICA , zbirka povesti in črtic, broširana65
BEDAKOVA IZPOVED , broš. \$1., vezana	NA KRIVIH POTIH , povest, broširana40	ZADNJA PRAVDA , (J. S. Baar) roman, broširana75
BOŽICNA PESEM V PROZI , (Charles Dickens) broširana	NESEECNICA , (L. S. Turgenjov), broš.50	ZAJEDALCI (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75
BEG IZ TEME , (ruski pisatelj) broširana \$1.25, vezana	OBCINSKO DETE , (Bran. Nušič), roman dojenčka, broš.65	ZELENI KADER , (I. Zorec), povest, broš.45
BELE NOCI-MALI JUNAK , (F. M. Dostojevskij) povesti, broširana	OBISKI , (Izidor Cankar), vezana	1.40	ŽENINI NASE KOPRNELE , (Rado Murnik), broširana30
BLAGAJNA VELIKEGA VOJVODE , roman, broširana	OB 50-LETNICI DR. JANEŽA EV. KREKA25	SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK , zbrani spisi, vezana	1.25
BILKE , povesti, broširana	OGLENICA , povest, broširana40	FRAN ERJAVEC , zbrani spisi, vezana	2.00
BOJ ZA PRAVICO , povest, vezana	PASTI IN ZANKE , (I. S. Orel), broširana40	JOS JURČIČ , zbrani spisi, II. zv. vezan	1.50
BOY , (Lois Ooloma), roman, 269 strani, broš. 35c, vezana	PATRIA , povest iz irske junške dobe, broširana40	PESMI IN POEZIJE.	
ČRNI PANTER , (Milan Pugelj), črtice, broširana	PIKOVA DAMA , (A. S. Puškin), povest, broš.40	BASNI , (Jean de la Fontaine, iz francosčine prevel I. Hribar) vezana	1.00
OVETKE , šopek pravljic	PISANA MATI , povest, broširana45	MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA , (Prevel Ant. Debeljak), vezana90
DEDEK BREZ IMENA , (V. Levstik), vez.	PLEBANUS JOANNES , (L. Pregelj), broširana75	PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba50
DETELJICA , povest, broširana	POJEDINA PRI TRIMALHIJONU , povest, broš.4	POEZIJE , (Fran Levstik), vezana90
DON CORREA , (G. Keller), roman	POVEST O SEDMih OBEARNIH , (Leonid Andrejev), broširana80	POHORSKE POTI , (Janko Glaser), broširana35
DORE , (Dr. Ivan Lah), povest, vezana	POVESTI , (Lovro Kuhar), broš.60	PRESERNOVE POEZIJE , vez.75
DR. HINKO DOLENEC , zbrani spisi, broš.	POVESTI MAKSIMA GORKIJA , broširana, 210 strani75	SLUTNJE , (Ivan Albrecht), broširana45
DVE SLIKI , povesti, broširana	POVESTICE , (Rabindranath Tagore), broširana4	STO LET SLOVENSKE LIRIKE , od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25
FILIZOFSKA ZGODBA , (Aloja Jirasek), broš. 40c, vezana	POZIGALEC25	STREP IZ JUDEJE , (J. S. Machar), vezana	1.10
FRANCKA in drugo, povest broširana	PRAVLJICE , (Fr. Milčinski), s slikami, vez.	1.9	SLOVENSKA NARODNA LIRIKA , poezija, broširana65
GOLEM , (G. Meyrink), roman, broš. 75c, vezana	PRELEPA VASILJICA , in druge ruske pravljice, broširana46	SOLNCE IN SENCE , (Ante Debeljak), broširana50
HEPTAMERON , (Margareta Valoiska), povest, broširana	RAZNE PRAVLJICE , broširana70	SVOJEMU NARODU , Valentin Vodnik, broširana25
HUMORESKE, GROTESKE IN SATIRE , (VI. Azov in Teffi), broširana	SAMOSILNIK , (A. Novačan), deset povesti, broširana75	SLEZKE PESMI , (Peter Bezruč), trda vezba50
IGRALEC , (F. M. Dostojevski), broširana, 264 st.	SAVICEV PESIMIZEM , (E. Kristan), novela, broširana50	TRBOVLJE , (Tone Seličkar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana75
JIMMIE HIGGINS , (Upton Sinclair, prev. I. M.) vezana v platno	SOSEDJE in druge novele, (A. P. Čehov), broširana80	TRISTIA EX SIBERIA , (Vojslav Mole), vezana	1.25
JUG (P. Chocholešek), zgodovinski roman, 616 strani, broširana 85c, vezana v platno	SECE , novele, vezana50	V ZARJE VIDOVE , (Oton Zupančič), pesnitve, broširana40
JUNAK NASEGA ČASA , (M. J. Lermontov), broširana	SREČOLOVEC , povest, broširana35	IGRE	
JURKICA AGICEVA , (Ka. Šardor-Gjalski), povest, 360 strani broširana 75c, vezana v platno	SPISI ANDREJKOVEGA JOŽETA , V. zv. vezan75	ANFISA , (Leonid Andrejev), broširana50
KAJ SI JE IZMISLIL DOKTOR OKS , (Jules Verne), broširana	I. III., IV., VI., VII., VIII. sv. broširani, po30	BENESKI TRGOVEC , (Wm. Shakespeare), vezana75
KAZAKI , (L. Tolstoj), broširana, 308 strani	S POTI , (Izidor Cankar), potopisne črtice, broširana70	ČARILJEVA ŽENITEV-TRJE ŽENINI , (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanske, broširana25
KONFESIJE LITERATA , (J. S. Machar), zbirka spisov, trdo vezana	SPOVED , (L. N. Tolstoj), broširana40	GOLGOTA , (M. Križ), drama v treh dejanjih50
KRES , letnik, 1922. Hono vezan	STARA DEVICA , povest, broširana45	GOSPA Z MOEJA , (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana60
KUHINJA PRI KRALJICI GOŠJI NOŽICI , (Anatole France), broširana 85c, vezana	STAROINDIJSKE PRIPOVESTI , s slikami, (Jos. Suchy), broširana35	HRBTENICA , (Ivan Molek) drama v treh dejanjih s prologom in epilogom25
LETEČE SENCE , (S. H. Vajansky), roman	STEPNI KRALJ LEAB IN HISA OB VOLGLI , (L. S. Turgenjev in S. Stepanjak), povesti, broširana60	KASLIJA , drama v 3 dejanjih75
LISJAKOVA HOI , povest, broširana	SVETOBOR , povest, broširana65	JULIJ CEZAR , (Wm. Shakespeare), vezana75
LJUDSKE PRAVEDNICE , (Fr. Jaklič), broširana	TARAS BULŽBA , (N. Gogolj), trdo vezana, 206 strani75	MACBETH , (Wm. Shakespeare), vezana75
LJUDSKE PRIPOVEDKE , (L. N. Tolstoj), broš.	TIK ZA FRONTO , (D. Feigel) broširana65	(Nadaljevanje na 3. strani platnic.)	
MARJETICA , idila, broširana	TRI PRAVEDNICE , (L. Tolstoj) broširana40		
	UDOVICA , (I. E. Tomie), povest 350 strani, broširana 75c, vezana v platno	1.00		
	VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.30		
	VITEZ IZ RDEČE HISE , (Aleksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504			

PROLETAREC

Glasiło Jugoslovsanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1080.

CHICAGO, ILL., 24. MAJA, (MAY 24,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 2629 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

SLOVENSKI DUHOVNIKI V AMERIKI MED NAMI IN MED AMERIKANCI

V AMERIKI JE OKROG STO slovenskih duhovnikov, izmed teh eden v Kanadi, drugi so v Zedinjenih državah. Okrog šestdeset jih deluje med Slovenci, ostali služijo med drugorodci, ali v šolah, ali pa žive v pokoju.

V Zedinjenih državah je 30 slovenskih župnij; dvanajst je mešanih župnij, v katerih prednjačijo Slovenci in imajo slovenske duhovnike.

Katoliški listi trdijo, da so skoro vsi ameriški Slovenci verni katoličani, le da so ponekod mlačni in se ne postavljajo dovolj močno v bran za sveto vero in duhovnike. Nemalokrat naglašajo, da je Slovenska narodna podpora jednota, ki je največja slovenska podpora organizacija, po članstvu devetindevetdeset odstotkov katoliška.

Vzlic temu se včasih začuje protestni glas kakega duhovnika, ki izraža svojo nezadovoljnost nad ameriškim slovenskim katoličanstvom. Eden teh je dekan Matija Šavs, ki služi na nemško-angleški župniji v Shakopee, Minn. V "Glasilu KSKJ." z dne 17. aprila se bridko pritožuje nad katolicizmom ameriških Slovencev. Članek je dal naslov "Pozor slovenski Amerikanci", v podnaslovu pa pravi: "K.S.K.J., spoštuj svoje duhovnike". Beseda "spoštuj" se v listu glasi "spoštuje", vsled česar so urednika I. Zupana zelo trdo prijeli, on pa odgovarja, da dekan Šavs v "spomin na staro pisavo še vedno piše z gosjim peresom." Pisava je vsled tega nerazločna, in kot piše urednik Ivan Zupan v eni poznejših števil, je sporna beseda zapisana tako, da se jo čita "spoštuje", ne pa "spoštuj".

Dekan Šavs domneva, da katoliški Slovenci v splošnem ne spoštujejo dovolj svojih duhovnikov, zato kliče Kranjski slovenski katoliški jednoti: "Spoštuj svoje duhovnike!"

V članku opisuje, kako je duluthski škof na slovesnem slovenskem katoliškem shodu v Evelethu hvalil slovenske duhovnike ter naglašal, da v svoji škofiji nima boljših niti bolj vestnih in delavnih duhovnikov kot so slovenski.

Rev. Šavs je star duhovnik in bi moral vedeti, da če bi dotični škof govoril magari isti dan na italijanski ali poljski katoliški slavnosti, bi izjavil isto o italijanskih in poljskih duhovnikih. "Ponosen sem nanje, bodite ponosni nanje tudi vi," je zaklical škof, in v dvorani so sloven-

ski katoličani "zagrmeli iz navdušenja in tisočerega rokopleska".

A vzlic temu "rokoplesku" in grmečemu navdušenju Rev. Šavs ni zadovoljen; bridko se pritožuje proti "strupenim napadom" slovenskega brezverskega časopisja ter vprašuje: "Čemu se slovenski duhovniki ne branijo?" — "Zato ne," pravi Rev. Šavs, "ker jih je sram, da bi pokazali ameriški javnosti, kako nizkotni tipi so med brezverskimi Slovenci. V argument navaja tožbo duhovnika A. Podgorška proti "brezvercu Kondežu", ki se je vršila pred par desetletji. Župnik je moral "ostudne slovenske izraze prestaviti na angleški jezik, da jih je razumel sodnik Landis v Chicagu." Ko je sodnik tiste "ostudne izraze" prečital, je po Rev. Šavsovem tolmačenju dejal: "Kar gabi se mi, da moram poslušati take nagnjusnosti. Nisem vedel, da je sploh kak jezik na svetu, ki bi imel tako ostudne izraze . . ."

Rev. Šavs je že tu očitno pokazal svojo nelogičnost. Če je sodnik Landis dejal, da ni vedel, da je sploh kje kak jezik na svetu ki ima tako ostudne izraze, kje so dobili besede za "take nagnjusnosti" v angleškem prevodu? Po logiki Matije Šavsja angleščina nima takih izrazov, a so jih vendar dobili, sodnik Landis jih je čital in razumel . . .

Kar se tiče "ostudnih izrazov", je slovenščina na njih revna. Kar začnete pri kletvah. Naš Slovenec si mora pomagati, če hoče res "krepko" kleti ter rabiti "ostudne izraze" v čim "ostudnejših oblikah", z italijanščino, angleščino, hrvaščino itd.

"Slovenski duhovnik se ne brani, ker noče sramotiti lastnega naroda pred ameriško javnostjo." On "noče predstavljati na angleščino one ostudnosti in budalosti v slovenskih brezverskih listih," pravi p. č. dekan.

Vse drugače je med Amerikanci. "Pravemu Amerikancu je katoliški duhovnik pred vsem gentleman, potem olikanec prve vrste, poštenjak, vesten delavec v verskem in družabnem oziru . . . Radi ga poslušajo, njegovi nasveti navadno obveljajo . . ."

Rev. Šavs se zopet krega z resnico. "Pravi Amerikanci" navadno mrze katoliško cerkev. Šele ko je postala močna in so se njeni pogla-

varji dodobra udingjali v službo trustjanskih interesov, so kapitalistični listi začeli pisati o nji tolerantnejše. Toda duh sovraštva proti katoliški cerkvi med "pravimi Amerikanci" ni še zatrt, in Ku Klux Klan je en dokaz.

Kakšen olikanec in gentleman je dekan, ki službuje v Shakopec, dokazuje sledeči odlomek iz njegovega članka, priobčen v "Glasilu KSKJ." dne 17. aprila:

"Slovenski Amerikanci, ali veste, zakaj . . . slovenski protiverški listi . . . tu v Ameriki tako satansko, nagnjusno in strupeno pišejo zoper slovenske duhovnike? Zato, ker so še "prezelenci!" So še sami "zelenci". Še vedno nam one kranjske odpadke prežvekujejo . . . Hodili so v svoje "črne šole", pa kam? Njihove "visoke" šole so bile kranjske beznice, ljubljanske šnopsarije . . . V onem zaduhlem, smradljivem ozračju, pijani, ometeni in obteženi na duhu in telesu, so te izpite duše srebele drug od drugega budalosti, "modrost" in "oliko", s katero hočejo "likati" vas, ki ste že mnogo let več tukaj in veste vsaj desetkrat več o pravih ameriškanskih razmerah, nego oni butasti kranjski "zelenci", ki se vam vsiljujejo za učitelje in vodnike in — za pijavke in žeruhe vaših dolarjev. Vi ste tej samogoltni pa leni gadji zalegi devetindevetdeseta briga, diše jim pa . . . vaši trdo prisluzeni dolarji . . .

Tam niso nič poštenega znali, tu pa se tudi nočejo priučiti pravega amerikanizma. So preleni, so prezabiti, so prehudobni. So prepuhli v svojih možganih. In ti kranjski "zelenci" naj nam starim slovenskim Amerikancem stare smrdljive kranjske flavze pogrevajo . . . Mi, stari slovenski Amerikanci naj se damo voditi tem propalim kranjskim "zelencem"? Naj se gredo soliti!"

To je eno "poglavje" iz dekanovega članka in dokazuje, čemu drugorodci "bolj spoštujejo" slovenske duhovnike kakor je dekan Šavs, nego Slovenci . . .

Duhovni gospod je tudi maščevalen. O tistih, ki so "odpadli od vere", pravi v enem odstavku:

"Si li bedni brezčastni pozabljivi porodica; neznačajnej; brezverski slovenski odpadnik; sramota svojemu narodu; gubitelj in zapeljivec vernega slovenstva v Ameriki? Če je tako — beda ti na tem in na onem svetu, beda in brezčast še tvojemu trohnelemu truplu v grobu, beda ti Judežu med svojimi rojaki . . ."

Sijajen Kristusov namestnik, "olikanec prve vrste", "gentleman", človek, ki se zgraža "nad ostudnimi izrazi"! Ubogo gosje pero, ki ččka take "ostudnosti" v "spomin na staro pisavo".

To, kar smo citirali, je napisal duhovnik. On svoje besede ceni po sledečem merilu:

" . . . Ti, članstvo KSKJ. se desetkrat premisli, predno se drzneš nasprotovati BLAGIM spominom in navodilom svojega rojaka duhovnika. Njegova beseda naj ti je ZLATA beseda, DRAGOCEN zaklad, katerega si skrbno shrani v srce . . ."

Dekan Šavs je nekakšen prvak slovenskih ameriških duhovnikov. Rešuje ga to, da je duhovnik. Mentalno spada v "beznice". Njegov slog, njegovi nazori, njegov jezik in njegovo "gosje pero" to dokazuje.

Vreden bratec mu je Rev. Černe. Njegovi "ostudni izrazi" so javnosti znani in jih tu ne bomo ponavljali.

Glede pijančevanja: Med nobenim slojem naših ljudi v Ameriki ni proporcno toliko pijancev kakor med slovenskimi duhovniki. To je

znano posebno njim samim in "vernemu" narodu.

Tudi ni res, da so bili slovenski duhovniki med tujci tako oboževani, kot trdi dekan Šavs. Nasprotno, marsikdo izmed njih se je pošteno trudil, da pride med Slovence.

Tisti slovenski duhovniki, ki so prišli naprej po zaslugi svoje inteligentnosti, so redki. Če "naši gospodje" v Chicagu, Jolietu, Pittsburgu, Elyju, Calumetu itd. itd. "ne morejo priti nikamor naprej", niso krivi "zelenci" — pač pa pomankanje inteligence v glavah prečastitih. Večinoma so samo "za med Kranjce, Hrvate in Slovake". Povišavanj so deležni le irski in nemški duhovniki ter tu in tam kak poljski.

Policijski sprejem jugoslovanskim škofom, ki so prišli na evharistični kongres, je preskrbel v svoji nevednosti slovenski duhovnik. Za dolgoletno ohromelost katoliške jednote so odgovorni slovenski duhovniki.

Med seboj se sovražijo, drug drugega denuncirajo "svojim višjim". Drug drugega izrivajo. Na konvencijah svojih organizacij intrigirajo med seboj. V razmerju do vernikov se drže pravila: "Ne glej me, nego poslušaj me."

Slovenskemu ljudstvu v Ameriki so duhovniki takega tipa v veliko škodo. Tisti, ki jim slede, ki smatrajo njihove besede za "zlate besede", plačujejo velik davek v nevednosti in dolarjih.

Za napredek ameriških Slovencev, kakor je majhen, nima slovenska duhovščina nobenih zaslug, ker ga je ovirala in se je pomikala v gotovih ozirih z njim samo toliko kolikor je bila v svojem interesu PRISILJENA. "Zelenci" so delali nesebično, gospodje zlatih besed in žegnsov so pobirali dolarje.

Tudi danes ni drugače.

Delavstvo, zdrami se!

Volilna kampanja je v teku. Kot taka sama na sebi ne znači za delavstvo ničesar. Pomen ima zanj le, ako se odloči nastopiti zase, s svojim programom v svojem interesu. Med demokratskim in republikanskim kandidatom ni razlike. Njuni stranki služita enim in istim gospodarjem. Delavec, ki se prepira v kampanji za enega ali drugega, troši energijo in čas v svojo škodo.

Delavci, ki nočejo biti marionete kapitalističnih strank, imajo svoje mesto v socialistični stranki. Ustanovili so jo delavci za delavce. Norman Thomas je socialistični kandidat za predsednika, James H. Maurer za podpredsednika. Socialistom je volilna kampanja ob enem sredstvo za izobraževanje delavcev, kajti samo misleče delavstvo bo sposobno, da si zgradi boljšo socialno strukturo.

Poročilo s VII. rednega zbora J. S. Z.

V ponedeljek zvečer je sedmi redni zbor končal svoje delo. Sešel se je v soboto 19. maja. Imel je vsega skupaj šest sej. Vseh članov zbora je bilo petinštirideset. Izmed prijavljenih delegatov nista prišla na zbor dva.

Zastopane so bile štiri konferenčne organizacije JSZ., 26. klubov, 17 društev, in dva samostojna kulturna društva. Ta zbor je imel med delegati štiri v Ameriki rojene Slovence, kar znači, da se naš pokret utrjuje tudi med ameriško slovensko mladino. Med drugimi so bila zastopana s svojimi delegati štiri angleško poslujoča podporna društva, katera tvori pretežno mladina.

Izmed bratskih delegatov in zastopnikov so pozdravili zbor v imenu SNPJ. njen predsednik Vincenc Cainkar, za socialistično stranko George R. Kirpatrick in v imenu Jugoslavenskog Prosvjetnog Saveza Luka Uršić.

Na prvi seji je podal obširno poročilo tajnik JSZ. Chas. Pogorelec, na drugi se je razpravljalo o "Proletarcu" in drugih zadevah z ozirom na delavski tisk, na tretji je bil glavni predmet razprav kako pritegniti v JSZ. hrvatske delavce ter zgraditi močno hrvatsko-srbsko sekcijo, na ostalih pa so bili podani razni referati. Poročevalec o naši agitaciji med mladino je bil Joško Radelj ml. O konvenciji socialistične stranke v New Yorku je poročal Anton Garden, o socialističnem prosvetnem delu ter o razmerah med srbo-hrvatskim delavstvom Peter Kokotovich ter George Maslach, o zveznem glasilu ter o tisku v področju JSZ. Fr. Zaitz, o situaciji

med premogarji Anton Garden, kateri je imel referat tudi o združništvu, o volilni kampanji Fr. S. Tauchar, o problemih strokovno organiziranega delavstva Jože Zavertnik, o Izobraževalni akciji JSZ. Chas. Pogorelec itd.

Resolucijski odbor je predložil resolucijo, katera vsebuje načrt ter direktive za naše delo med mladino, resolucijo o agitaciji za razširjenje "Proletarca", resolucijo za zgraditev srbo-hrvatske sekcije, za agitacijo med ženstvom, o volilni kampanji, o problemih U.M.W. ter premogarjih, o prosvetnem delu, o strokovnih organizacijah itd. Važen je tudi apel na izobražence za sodelovanje z našim pokretom na polju prosvetnih aktivnosti.

Zboru so predsedovali, prvi dan John Olip, drugi dan Filip Godina in tretji Albert Hrast; podpredsedniki so bili Anton Zornik, John Kern in Andrew Miško. Zapisnik sta vodila Christina Omahne in Joško Radelj ml. V resolucijskem odboru so bili Geo. Maslach, Frank Zaitz, Anton Garden, Frank Alesh in John Ban.

Zbor je brzojavno sporočil Norman Thomasu, socialističnemu predsedniškemu kandidatu, in James H. Maurerju, kandidatu za podpredsednika, da bo JSZ. sodelovala v tej kampanji z vsemi svojimi močmi. Poslal je pozdrav tudi predsedniku soc. stranke kongresniku Victor L. Bergerju.

Zapisnik zbora izide v "Proletarcu" v povečani številki takoj ko bo pripravljen za v tisk.

O raznih važnih sklepih ter resolucijah bomo poročali v naslednjih številkah.

Tone Seliškar:

POMLADNA POKRAJINA

HODIM v zgodnje pomladanski pokrajini
in mi je tako lahko in nežno občutje je v meni
in radost in zadovoljnost
in vse — karkoli je okoli mene
je zadovoljno z menoj.

Travnica že poganja iz zemljé,
bela rožica v solčno luč gre
in breze in jelše in vrbe
ob potoku cveto.

Hodim v zgodnje pomladanski pokrajini
in mi je tako lahko, ko gre življenje na vse strani
in sem sam sredi ravni
in čutim celoto,
in vem da sem drobček slike v zelenem okvirju,
da sem del črvov in ptic,
ki življenju pojo.

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Predaval v klubu št. 1 J. S. Z.
IVAN MOLEK

(Nadaljevanje.)

Če bi bil naturo naredil perfektni stvarnik, bi morala natura logično biti perfektna z najpopolnejšim redom. Pa ni. Natura, ves svet, kakršen je, je slabo spričevalo o popolnosti stvarnika. Človek tudi. Ali je človek v redu? Prosim vas! Ako je človek podoba svojega stvarnika, kakšno mnenje moremo imeti o stvarniku? Čemu je ta stvarnik naredil človeku roko po vzorcu močeradove noge? Zakaj mu ni dal boljše roke? Oči človeka so tudi grozno nepopolne — tako so neperfekne, da si jih mora človek sam popravljati s steklom. In celo teologi, ki pojejo slavo stvarstvu, si natikajo očala na oči — in s tem popravljajo delo svojega stvarnika! Ako bi bibličarji malo pomislili, bi morali prokleti očala kot bogokletna. Ampak oni imajo "pojasnila" v vsakem žepu, pa ti brž zabrusijo: Zato pa je Bog dal človeku pamet, da si pomaga, dal mu je prosto voljo . . . Aha, pamet! Čuden pa je ta dar pameti, ker je imajo ravno teologi polna skladišča, stotisoči siromakov pa nič, da si ne morejo pomagati! Nič manj čudno je to, da v vseh onih svetih časih, ko je Bog govoril z ljudmi, ni imel nihče na svetu pameti, da bi si bil pomagal z očali, z električno svetilko, brzojavom, aeroplanom ali vsaj s strupenim plinom, ko je pa bilo že takrat toliko hudobnežev na svetu! . . . Ta pamet je prišla šele v brezverskem našem veku! Spet žalostno spričevalo za perfektnega stvarnika. Kaj je "prosta volja", je pa najlepše pojasnil župnik Trunk, s katerim sem svoječasno polemiziral v "Prosveti". Rekel je, da je volja k slabemu nagnjena! Prosta je, kljub temu pa k slabemu nagnjena! Ako je volja prosta, ne more biti nagnjena nikamor.

Naravni procesi ne poznajo nobenega *idealnega reda*, niso *nobena ura*, ki tiktaka enakomerno, dokler se ne izrabi ali polomi. Red hočemo *mi, ljudje*, zato pa osvajamo in krotimo prirodo ter jo popravljamo sebi v prid. *Mi, ljudje*, pravimo, da ima narava gotove "zakone". To ni v skladju z resnico. Natura nima nobenih zakonov v pravem pomenu besede, drži se pa nekih navad, nekih uniformnosti do gotove meje; ima nekak modus, po katerem se ravnaajo njeni procesi. Ali ti modusi ne branijo naturi, da ne bi delala napak, ki jih včasih popravi. Da, natura včasih strelja velike kozle. Sveto pismo ne ve ničesar o dinosaurih. Njih ogromna okostja nam pričajo, da so enkrat bili vladarji sveta. S stališča biblije bi bila še ena "sveta skrivnost", zakaj je Bog ustvaril te pošasti pred milijoni let, napolnil z njim ves takratni, tropični svet, potem pa vse uničil. Spričo stvarnikove perfektnosti bi bilo to nepojmljivo. S

stališča evolucije pa je jasno, zakaj so dinosauri nastali in izginili. Bili so plod "eksperimentacije" v razvoju kuščaric, a niso se obnesli. Kakor človek tako se tudi narava neprestano uči in poskuša in poskuša. Človek je nepopolen in dela napake, ker je del narave. Narava je morda naredila veliko napako, ker je razvila človeka, ki se že danes roga njeni kontroli . . .

Nasprotnikom, ki ne morejo pojmiti, da bi mogla zemlja krožiti okrog solнца brez nekega krmarja — kakor ima vlak strojevodjo in ladja kapitana — se kajpada zdi vse to strašno absurdno. Mehanična evolucija — kakšna neumnost! Ako jih pa primeš za njihova pojasnila, ki so res absurdna in skrajno otročja, ne kažejo nobene zadrege. Če jih vprašaš, kaj je svetilo prvi dan, ko je Bog ustvaril svetlobo, solnce, lune in zvezde pa šele tretji dan — jim je vseeno, če kaj odgovore ali ne. Vprašaj jih, kako je kača prej hodila, po repu ali glavi, predno jo je Bog v raju obsodil, da se mora plaziti po trebuhu — ni odgovora in stvar je v redu. Vprašaj jih, kako more normalna pamet resno vzeti pravljico o "izvirnem grehu" in "odkupitvi človeštva", ko vsega tega ni bilo treba, če je bil stvarnik tako moder kot ga slikajo (nekoliko drugačna pravljica je bila v Babiloniji pred 6000 leti) — te nahrulijo z bogokletnežem in stvarnega odgovora ni.

Neperfektnost nature se očituje tudi — v razvoju tiste človeške energije, kateri so dali ime pamet.

9. Monarhija pameti.

Ker smo že pri pameti, se dotaknem še enega argumenta častitih nasprotnikov in potem smo zaenkrat pri kraju.

Po 75 letih, odkar veda bije boj za priznanje svojega največjega odkritja, smo že prišli v štadij, ko razumnejša opozicija daje koncesije na debelo. Počasi in z godrnjanjem, toda sigurno popušča. V polemiki z g. Trunkom sem opazil, da moj oponent se ni hotel spuščati v kontroverzo o razvoju živalstva in rastlinstva, pač pa je zapisal, da on z mirno vestjo sprejme nazor evolucije, kadar "bo dokazana", in seveda "dokazana" tako, da "prvi vzrok" še vedno ostane kot "začetek" evolucije. Zapisal je celo, da človek "sega v živalski svet". Zahteval sem najmanj petkrat, naj mi pojasni, kako si on razlaga to koncesijo, katero mi je dal, pa ni hotel dati stvarnega odgovora.

Tako je tudi z drugimi oponenti, ki niso navadni tepci. Na tisoče jih je, ki sami pri sebi ne verjamejo več pravljici o šestdnevnem ustvarjenju in nimajo nič proti temu, kako je prišel medved, konj ali gaber na svet. Razni učenjaki, ki še hodijo v to ali ono cerkev za parado, se pridno mučijo, kako bi spravili vero in vedo v soglasje, ne morda zato, da "poboljšajo" vedo, ampak da vero prilagodijo vedi. Šest dni ustvarjanja tolmačijo kot "Šest dob". Pisci biblije niso razumeli! "Dan" v sv. pismu pomeni "dobo", ki je lahko trajala več tisoč let! Več ti-

soč! . . . Tako na primer piše ameriška "Catholic Encyclopaedia", da se ne sme misliti, da je bil vesoljni potop "geografsko vesoljen" in da je bil vsekakor veliko prej kot pa je omenjeno v sv. pismu. To je koncesija, da je zemlja starejša kot pa so pisali stari cerkveni očetje. Nadalje pravi ista enciklopedija, da so vestiži (organi človeka, ki niso več rabni in katere sem omenil v začetku) "vsekakor bili koristni prvim ljudem". Ali ni to imenitna koncesija? Ampak oni "učenjaki", ki je to zapisal, se najbrž ne zaveda, kako je ponižal "prve ljudi", ker potemtakem so "prvi" ljudje imeli rep! — Čitamo tudi, da so nekateri cerkveni "učenjaki" odkrili, da je neki cerkveni oče, ki je zdaj svetnik, že v srednjem veku zaslužil evolucijo v naravi in je to tudi zapisal! To, to je koncesija! Kmalu bomo čuli, da ima apostol Pavel največje zasluge za odkritje evolucije!

(Konec prihodnjč.)

Kdo je zmagal v Franciji?

Zmagala je Poincarejeva koalicija. Toda če čitate "Daily Worker" in "Radnik", razvidite, da so v resnici "pobjedili edino komunisti". Nič ne de, da so izgubili več kot polovico mandatov — da je mnogo njihovih voditeljev bilo poraženih — oni so zmagali na celi črti. Komunisti imajo 13 poslancev, socialisti 101. Pa vendar — socialisti so doživeli "strahoten poraz". Hrvatski "Radnik" z dne 2. maja poroča na prvi strani z velikimi črkami pod naslovom "Žuti socialisti u Franciji potučeni", da so komunisti pokazali ogromno snagu (moč), socialisti pa so izšli iz borbe totalno poraženi. "Radnik" se hvali, da so imeli komunisti tudi pri ožjih volitvah svoje kandidate proti socialističnim. Kako komunisti razumejo delavsko solidarnost in boj proti kapitalizmu, dokazuje naslednje, povzeto dobesedno iz "Radnika":

"U konačnim izborima komunisti so svuda istakli svoje kandidate nasuprot socijalističkih, tako da je u izbore išlo tri kandidata (v vsakem okraju), jedan socijalistički, jedan otvoreno buržoazki i jedan komunistički . . ."

Ta "jedan komunistički" v vsakem okraju je pripomogel k zmagi kapitalistične Poincarejeve koalicije.

Vabilo na konferenco J. S. Z. za zapadno Pennsylvanijo

Prihodnja konferenca soc. klubov ter društev Izobraževalne akcije JSZ. za zapadno Pennsylvanijo se bo vršila v nedeljo 24. junija na Lawrence (Hills Sta.) Začne se ob 10. dopoldne (stari čas) v novi dvorani društva SNPJ.

Ker je predsedniška kampanja v teku, se bo o nji razpravljalo in sklepalo, kakor tudi o drugih važnih zadevah ter problemih.

Vabimo na to zborovanje zastopnike klubov in društev kakor tudi splošno članstvo. Prisostvovali boste zborovanju in ob enem si boste ogledali novi društveni dom, ki je v ponos naselbine Lawrence.

Victor Vodišek, tajnik konference.

J. S. MACHAR:

POBOŽNA RODBINA

Prevel dr. Joža Glonar.

(Iz knjige "Konfesije literata".)

(Nadaljevanje.)

Testament se je čital. Svojo dušo so pokojni gospod župnik v njem izročili Gospodu Bogu, denar pa, ki so ga imeli, so pravično razdelili med svoje sorodnike, njih otroke, svoje kuharice (pobožni pastir niso pozabili nobene, dasi se jih je pred gospodično Kati nekoliko zvrstilo) in njih otroke, in gospodična Kati, da tudi njene vnučke, o katerih ni dotlej nihče nič vedel, so dobile spominke na skrbnega očeta —

Cenzor: — namreč duhovnega —

Jaz: duhovnega in končno — Čujte: "Pobožnemu Janu Homolki, skrbni ženi Ani in hčerki obeh, Babetki, dajem svoj blagoslov in prosim, da bi se me v svojih molitvah spominjali. Obema zakoncema pa polagam na srce, da bi Babetko vodila po cesti strahu Božjega, ki je začetek modrosti . . ."

Več Jan ni čul. Stemnilo se mu je pred očmi in v ustih mu je bilo slano in bridko obenem. Niti vedel ni, kečaj je bilo branje pri kraju; tudi ne, kako je prišel ven. Hudi duh je obsedel njegovo srce. Žareča gospodična Kati se mu je nekako sramežljivo zardevajoča pridružila na hodniku in zašepetala: "Ali greva malo k meni pogledat? Na šilce onega žoltga —" toda Jan jo je pogledal z motnim očesom in jo žalostno zavrnil: "Kuš, stara omara!" In je odšel iz farovža.

Doma pa ga je čakala skrbna njegova žena Ana. Pričakovala ga je z nemirnim srcem in radovedno, čakala je novice, o kateri je bila prepričana, da bode vesela, samo vedela ni, kako veliko bo to veselje, zato je čakala številke, ki bi pognala kakor solnčna toplota živo srebro toplomera navdušenja kvišku —

Cenzor: Zopet kapitalna metafora!

Jaz: mogoče do točke vretja. Med tem pa je prihajal Jan kakor mrzel januarski dan . . . Vstopil je v hišo. Vrgel je čepico na mizo. Ko pobožna Ana ni zaslišala navadnega krščanskega pozdrava "Pohvaljen bodi Jezus Kristus!" — je sicer osupnila, toda njeno upanje ni izginilo — saj ji je ravno v najnežnejših trenutkih pokojni Častiti gospod tako prepričevalno zatrjeval, da "se bo v testamentu spomnil na njo in na otroka." Pa je pristopila, da bi pogledala resnici v obraz, k svojemu možu in ga je udano vprašala: "Torej kaj?"

"Figo nam je zapustil!" je zagodrnjal Jan. (Namesto "fige" je sicer zagodrnjal drug izraz, zelo nedostojen za usta pobožnega človeka; ki ga pa zamolčimo, ker nočemo širiti greha človeka, ki je doslej brez madeža.)

"Kako? Nič?" je zaječala Ana. Janez, ti si moral napak slišati! Tolikokrat mi je obljubil! Si se spet vrtel okoli one more, kuharice, zato nisi slišal."

"Kuš!" je rekel razjarjeni Jan. In jo je tresnil za uho.

Ana je jokala. "V vodo pojdem s svojim otrokom vred," je jecala.

"Nikamor ne pojdeš, sicer ti dam še eno," je grozil Jan.

Skrbna Ana torej ni šla.

Cenzor: Dobro, da ni šla. To bi bila za povest večja izguba, ko župnikova smrt.

Jaz: Pravilno ste opazili.

V svoji neizgruntani modrosti dovoli Gospod, da hudi duh včasih izkuša duše, ki so Bogu najljubše: tako se je zgodilo pobožnemu pevcu psalmov, Davidu, tako trpinu Jobu, tako vrhovnemu apostolu Petru, in tako tudi našemu poštenemu Janu Homolki. Hudobni duh obsede njih telo in ga napelje na greh, nazadnje pa se Gospod usmili, prežene vladarja teme in odpusti zapeljani duši, ker ni grešila ona, ampak zli duh v njej. Jan se je pomiril in je zopet našel milost pred obrazom Gospodovim, pomirila se je tudi skrbna Ana, ker se je spomnila, da je takih prizorov prav za prav že vajena: dasi tega nismo pripovedovali, je v prejšnjih letih hudi duh na ta način pogosto obsedel dušo pobožnega Jana in pobožni Jan se je v takih trenutkih večkrat izpozabil in iztegnil roko na ono, ki mu je pred Božjim oltarjem bila poverjena za družico na poti po zemski dolini — in tako je bilo kmalu zopet vse dobro . . .

Nemoteno je teklo njih življenje med nestalnostjo zemeljskih reči. Novi župnik so se pripeljali v faro, gospodična Kati je izginila nekje na svetu kakor list, ki ga jeseni odtrga zloben veter od rodnega drevesa, ljudje so se rodili, ženili, umirali — blagor njemu, ki pod plaščem Najvišjega uživa njegovo zaščito!

In to so vedno uživali naši Homolke.

Babetka je končala šolo. Iz popka se je začela razvijati preljubka rožica. Pomagala je očetu pri gospodarstvu, pomagala materi v kuhinji — delavniki so jim minili v delu, nedelje v počitku in pobožnem premišljevanju — take nedelje, kakor smo eno opisali v začetku naše pripovedke . . .

Cenzor: Zopet sem zadovoljen, zelo zadovoljen — toda priznajte mi, prav za prav imam precej zasluge na tem, da vam delo tako uspeva.

Jaz: Vsekakor. Cenzura je sploh blagodejna institucija za nas, pisatelje . . .

VI.

Cenzor: Kaj pravite temu dežju?

Jaz: Hm. Dežuje.

Cenzor: Toda če dežuje tako vztrajno, je že zoprno. Dežnik človeka ne obrani —

Jaz: Seveda ne.

Cenzor: Torej po farah si želijo, da bi v svojo povest vpletli tudi vzornega učitelja. In jaz se pridružujem tej želji. Pokažite na zgledu novemu učiteljstvu, kako more složno roko v roki delovati šola s farovžem, veda z vero "na naroda polju dedičnem", da govorim z besedami starega Vocela. Glejte, naše sedanje takozvano napredno učiteljstvo je naravnost nesreča naše naroda. Saj veste, kakšen veter vleče in kako vreme nam bo prinesel. Živinozdravnik, ki se je v nedeljo hotel udeležiti sv. maše celo v Cmuntu —

Jaz: Da takega človeka niso takoj zaprli!

Cenzor: Na las moje mnenje. In ravno tako učitelji. Naj učijo otroke čitati, pisati, računati, toda naj bodo podstavljeni župniku, duhovni oblasti. In na vas je, da bi v tem smislu vplivali na naše učiteljstvo. Gledali so na vas, ko ste blodili, naj vas poslušajo tudi sedaj, ko so se vam odprle oči in ste "nastopili pravo pot", kakor pravi Jablonský v "Emanu in Vili".

Jaz: Paragraf, vi ste ljubeznjiv človek. Dober,

previden človek. In izobražen. Ali vam je mogoče kaj odreči?

Torej: plavali so oblaki po Božjem nebu in tekli tihi, mirni dnevi našim preprostim in pobožnim ljudem v bogaboječi vasi ob vijugasti Oharki. Novi učitelj je prišel v vas in pobožni ljudje so kmalu hvallili Gospoda Boga zanj in hvaležno blagoslavljali dan, ki je videl njegov prihod. Kajti vzoren učitelj je kakor biser, skrit v školjki na globini morja; sto takih školjk odtrga potapljač in jih odpre — toda školjke so prazne! Zato mora vriskati njegovo srce, ko odpre sto in prvo in mu iz nje zasije biser sijajnega bleska in velike cene. Veselili so se vaščani, veseli so bili Častiti gospod župnik in gori v nebesih so se radovali angelji in kerubini nad popolnim vzgojiteljem mladine. Imenoval se je Emanuel, kar je bilo njegovo krstno ime in vedno je poseben dokaz naklonjenosti in priljubljenosti, če imenujejo pobožni ljudje koga s krstnim imenom. Torej so mu vaščani pravili Eman, gospod župnik pa Emanek —

Cenzor: To je dobro. Ravno tako kakor v onih pesmicah Jablonskega, o katerih sem prej govoril.

Jaz: Eman je bil nenavaden mladenič. Po postavi ne ravno velik, toda v svoji duši zelo pobožen. S svojim življenjem je kar visel na gospodu župniku, niti koraka ni storil, ne da bi se posvetoval s Častitim pastirjem. Odločanje o vsem je udano prepuščal Njim. Ko se je z njimi sestal — in najsi je bilo to desetkrat na dan — je Častitemu gospodu vedno poljubil roko, pač za to, ker je ta roka vsak dan dvignila Telo in Kri našega ljubega Odrešenika. In je strogo gledal na to, da so enako delali tudi otroci, poverjeni njegovemu varstvu, da, vsak dan je tej deci celo zabičeval, naj na to opominjajo tudi roditelje doma in hudo mu je bilo, če je videl, da ta ali oni faran Častitemu gospodu ne daje te dolžne časti. V gostilni je sedel (ne stopil bi čez prag, če bi ne bil videl, da se gospod župnik zvečer radi ponižajo in posedijo v krogu svojih faranov) vedno na zadnje mesto pri mizi, kjer so gospod župnik sedeli na čelu, in tu je pobožno z očmi in ušesi takorekoč visel na ustnih Častitega gospoda, se hvaležno zasmeljal, če se je s teh ust začela šaljiva beseda, in je bil vesel, da sme biti v taki družbi, kadar so se gospod župnik resno razgovorili ali o vremenu, ali o letini ali o cerkvenih in verskih rečeh. V soboto je prihajal v farovž, kjer je imel pripravljeno branje: Častiti gospod so namreč naročili, naj mu gospodična Rezika shranjuje prečitane "Čeha", in Emanek je sramežljivo zardevajoč pred pogledi gospodične Rezi-ke, ki je berilo zavijala v špago, skromno odgovarjal na njena vprašanja, ji potem hvaležno poljubil roko in z dragocenim berilom hitel v svojo sobico. In je čital v soboto dolgo v noč, tudi v nedeljo popoldne (dopoldne je bil ves dan v cerkvi: zjutraj z otroki, potem pri pridigi, pri veliki maši pa je pel na koru) — v pondeljek je vrnil z zahvalo prečitani časopis, poljubil gospodični Reziki roko in se zopet veselil sobote —

Cenzor: No, vidite, ali ne morejo ti naši učitelji vsi biti taki? Svet mir bi imel in tudi zanje bi bilo boljše.

Jaz: Sveta resnica, paragraf. Pa so že take nerazumne buče med njimi!

Cenzor: Po tem-le se bodo takoj izpreobrnil. Vam bodo vendar verjeli.

(Dalje prihodnjč.)

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

POROČILO O STAVKOVNI SITUACIJI OKROG AVELLE.

AVELLA, PA. — Stavkovna situacija v tem okrožju je v splošnem nespremenjena. Naši ljudje se trdno drže. Avgusta preteklega leta sta tu obnovili obrat dve kompaniji. Prva je začela Pittsburgh Terminal Coal Co., druga pa Duquesne Coal & Coke Co. Najprvo sta pričeli importirati črnice, da vzamejo mesta stavkarjev, potem pa sta začeli iskati skebe tudi med belopoltnimi delavci. Slednja s svojo "odprto delavnico" ni imela dosti uspeha in je rov zaprla 15. decembra. Prva še obratuje pod protekcijo sodne prepovedi, ki uniji zabranjuje vsako vmešavanje v "zadeve" kompanije. Stavkokazov je precej, toda premoga producirajo malo. Stavkarje sta obe izgnali iz stanovanj, katera so njuna last. Januarja to leto, v najhujši zimi, smo morali graditi barake, da smo mogli kam pod streho. Med rudarji je vladala še precejšnja sloga.

Na površje pa so prihajali znaki razdora, in pred več tedni je buknil z vso silo na dan. Iz krogov, ki se zbirajo okrog komunistične Workers' Party, se je organiziral "Save the Union Committee", kateri je sklical svojo konvencijo v Pittsburgh, Pa., dne 1. aprila. Instruiral je svoje pristaše v lokalih, da naj izvolijo delegate in jim zaupno naznanjal, da se stroškov ni treba bati. Dne 14. marca je tukajšnji lokal izvolil dva delegata, odbor petega distrikta pa je razposlal na vse svarilo, da se naj drže proč od pittsburške konference ter od "Odbora za ohranitev unije", kajti v nasprotnem slučaju se izpostavijo nevarnosti izključenja. Nato so se prerekanja v našem lokalu obnovila, na eno sejo je prišel tudi distriktni organizator s svojim svarilom, seja je bila zelo burna in večina je odločila, da se delegata na vsak način pošlje. Mnogi smo poudarjali, da ne smatramo vse za pravilno kar se dogaja v vodstvu unije, da nismo nikakršni zagovorniki Lewisa, kajti pri zadnjih volitvah smo glasovali proti njemu, toda interes unije zahteva, da smo v borbi proti operatorjem enotni. Če bi bili tisti, ki danes toliko kriče proti Lewisu, tako razporejeni kot mi takrat ko je bil čas zato, bi Lewis ne vodil naše stavke že 1. 1922 ker bi si znali najti boljšo osebo. A večina je bila zanj in je plačala.

Iz raznih pogovorov s pristaši "Odbora za ohranitev unije" in s pristaši I.W.W. vidim, da je slednjim za razbitje U.M.W. of A., prvim pa, ali da jo dobe pod kontrolo, ako pa to ne bi šlo, da se jo razbije. "Tretja" stranka so operatorji, ki so stoodstotno za razbitje U. M. W. of A.

Ko smo prošlo poletje hodili piketirati, je nam superintendent dotičnega rova dejal, da se kompanija ne bori proti nam rudarjem, ampak proti našemu predsedniku Lewisu, ker je škodljiv nam in kompaniji. Pa jih razumi vse skupaj, ako moreš.

Na konferenco 1. aprila so šli iz te naselbine štirje delegatje, z njimi pa je šlo še 38 pristašev, po listih pa razglašali, da je bilo prisotnih nad 1100 delegatov. Ni tak način lahko. Udeleženci so imeli prosto vožnjo, hrano in stanovanje v hotelu. Ko je eden udeležencev prišel tretji dan domov, smo ga vprašali, če je že vse končano. Pojasnil je, da važnejše in pa velike glave še

zborujejo, "za nas pa so imeli naročeno hrano in stanovanje samo za par dni". Kdo je plačal stroške te konference v Pittsburghu? Ali so morda porabili zanjjo podporo, ki jo je nakolektal za rudarje Pennsylvania-Ohio Miners Relief? Lewisovi pristaši trdijo, da so jih plačali operatorji, in tako očitajo drug drugemu podkupljenost.

Dejstvo je, da so kompanije dobro organizirane. In jasno je vsakemu mislečemu delavcu, da imajo kompanije vse polno agentov provokatorjev, ki begajo nerazsodno maso. Ako nahujskanega človeka kaj podučiš, te pa nahruli, da "braniš Lewisovo mašino".

Razdor je torej popoln. "Levo krilo" grozi z izključevanji, Lewis pa izključuje. Če bi bila opozicija pod pravim vodstvom, pod takim ki ne bi bilo v službi kakega zunanega elementa, bi si znala ustvariti med članstvom unije resnične simpatije; delovala bi na konstruktiven način v smislu solidarnosti za zmago unije, po dobljeni bitki pa bi šla pred članstvo in bi rekla: Videli ste, kako težak je naš boj, in spoznali ste, kako slaba je Lewisova taktika. Volitve so tukaj, in priliko imamo, da si izvolimo novo, boljše vodstvo. Rudarji bi to tudi storili, kajti če niso slepi, bi videli, kako zelo se maščuje brezbriznost. Radi nje trpe danes organizirani in neorganizirani premogarji. Oboji torej trpe največ po svoji krivdi. Kar je bilo je bilo, samo, če se bomo iz napak, lahkomišljenosti ter indiferentnosti, kateri smo bili v tolikšni meri podvrženi, v bodoče kaj naučili. — *Tomas Svetlik.*

VESELICA ORGANIZACIJE ŠT. 20 J. S. Z. V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Srbski sodrugi, ki se zbirajo v organizaciji št. 20 JSZ., prirede v nedeljo 27. maja v svojih prostorih na 2250 Clybourn Ave. veselico, na katero so vabljene vsi prijatelji, posebno članstvo organizacije na North Side. Zabave bo obilo za vse. Na sporedu koncertne točke in govori. — O.

"SAVA" PRIREDI KONCERT POD AVSPICIJO KLUBA ŠT. 45 J. S. Z. V WAUKEGANU DNE 30. MAJA.

WAUKEGAN, ILL. — V zadnji izdaji Proletarca je bilo poročano, da priredi soc. pevski zbor "Sava", odsek kluba števil. 1 JSZ. v Chicagu, s sodelovanjem tukajšnjega kluba števil. 45 JSZ. koncert na spominski dan 30. maja popoldne v Slovenskem narodnem domu. Program koncerta je izredno bogat in skrbno izbran, kakoršnega še nismo imeli prilike slišati v tukajšnji naselbini. Zadnje nedeljo je bil izvajan v Chicagu ob izredno veliki udeležbi in vsi navzoči so javno izjavljali, da takega programa in tako dobro izvajanega še niso imeli prilike slišati. Bil je program, ki je vreden pevskega zbora. Glavni del programa je "Rožmarin", katica slovenskih narodnih spevov v *prizorih*; vrši se skoro v vsaki vasi na Slovenskem, ko pridejo fantje v vas k dekletom in želijo imeti šope "Rožmarina", katerega vsaka deklica skrbno goji v svojem vrčičku, da ima "njen fant" vsako nedeljo, ko gre k maši svež šopek. Iz programa, ki je priobčen na drugem mestu te številke Proletarca je razvideti, da so vse večje pesmi spremljane na glasovir in gosli po Frances A. Artach,

Alice Artach in Eva L. Mayer. Že to je dokaz, da bo vsakdo imel v resnici užitek od tega koncerta.

Ne zamudite ga, in pridite v sredo 30. maja popoldne v dvorano Slov. Narodnega doma. Koncerta se prične točno ob 3. popoldne. Ako hočete slišati vsega, pridite točno. Vstopnina je samo petdeset centov, kar je zelo malo za tako pester program. Kdor se ne bo udeležil tega koncerta mu bo pozneje gotovo žal, o tem naj bo le prepričan. Vstopnice dobite pri članih kluba št. 45 in v Zadrudni prodajalni. *Kupite si vstopnice že sedaj!* — P. O.

ŽIVAHNOST DETROITSKE NASELBINE.

DETROIT, MICH. — Razne organizacije v tej naselbini se kar kosajo v aktivnostih. Prirejajo koncerte, dramske predstave, shode, veselice itd.

Dne 6. maja je imel svoj koncert pevski zbor "Svoboda", ki je odsek kluba št. 114 JSZ. Sodelovalo je več pevskih zborov. Hrvatski zbor "Slavulj" nas je iznenadil s pesmijo "Planinski svet", ravno tako nas je presenetil zbor "Ljubljanski Vrh" ki je zapel "Našo zvezdo". Tudi pevski zbor "Bled" je bil vključen v program, a vsled odsotnosti učitelja ni mogel nastopiti. Člani "Bleda" so vzlic temu prišli na koncert polnoštevilno in prirediteljem na ta način izkazali svojo prijaznost ter voljo za sodelovanje na polju dramatike in glasbe. Prebitok "Svobodine" koncertne priredbe znaša \$263.50. Hvala vsem, ki so ji pripomogli do tako velikega moralnega in gmotnega uspeha. P. O.

CLEVELANDSKI PEVSKI ZBOR "ZARJA" BO GOSTOVAL V DETROITU.

DETROIT, MICH. — To pa bo res nekaj novega za detroitske Slovence! Taki pevski zbori, kot je clevelandski zbor "Zarja", ne gostujejo pogosto po naselbinah. Pa so si mislili oni, ki nočejo, da bi bilo vse zmerom po starem, da je treba kake spremembe. Tako je klub št. 114 JSZ. v Detroitu povabil na gostovanje v naši naselbini "Zarjo", ki ima na polju pevske umetnosti gotovo velike zasluge in je dosegla uspehe kot morda noben drug slovenski pevski zbor v tej deželi.

Njen koncert pod avspicijo kluba št. 114 JSZ. se vrši v nedeljo 27. maja v H.N.D. na 131 Kirby Ave. Ponavadi imajo tukaj koncerte zvečer. Ta se prične točno ob 3. popoldne. Program je obširen, in drugič, člani zbora odpotujejo zvečer nazaj v Cleveland.

Glavna točka bo vprizoritev operete "Kovačev študent". Če ne bi bilo nič drugega, je samo to vredno, da napolnimo dvorano, in to se prav gotovo tudi zgodi. Slovenske operete v Detroitu niso vsakdanja stvar, niti ne koncerti, ki bi jih izvajali gostujoči zbori.

Naše clevelandske pevce in pevke res nestrno pričakujemo. Pozdravili jih bomo v tolikem številu, da bodo nas veselili, kakor smo mi njih. V nedeljo 27. maja ob 3. popoldne se vidimo v Hrvatskem nar. domu. — P. O.

POPRAVEK K POROČILU O KONFERENCI J. S. Z. V JOHNSTOWNSKEM OKROŽJU.

V "Proletarcu", z dne 17. maja je bilo pomotoma poročano, da je bilo na konferenci Izobraževalne akcije JSZ., ki se je vršila 29. aprila v Franklinu, Pa., zastopanih med drugimi pet društev SNPJ. Pravilno se bi moralo glasiti, štiri društva SNPJ. in eno JSKJ.

Ured.

ZAPISNIK PETE VZHODNOOHIJSKE KONFERENCE J. S. Z.

Peta konferenca soc. klubov ter društev Izobraževalne akcije J.S.Z. v vzhodnem delu države Ohio se je vršila v nedeljo 29. aprila v Slovenskem domu v Bridgeportu.

Tajnik Konference, s. Nace Žlemlberger, je otvoril zborovanje ob 2. popoldne s primernim nagovorom. — Za predsednika izvoljen Joe Snoy, za zapisnikarico Albina Kravanja.

Zastopani so sledeči klubi JSZ.: Št. 2, Glencoe, O.: Albina Kravanja, Julija Kobler, Andy Kravanja; št. 11, Bridgeport, O.: Martin Kos, Jos. Snoy, John Kocjančič, Domen Bradač, Petar Kovačič, Louis Gorenc, Frank Vočko, John Blatnik, Fr. Kotar, John Drečnik; št. 26, Neffs, O.: John Mauri, Leopold Plahuta, Jannie Mauri, Mary Plahuta, Florian Pishek; št. 128, Maynard, O.: Andy Zlatoper, Leo Bregar, Joe Kaferle, Gertrud Kaferle, Louis Berlot, John Slanovic, John Kovacich; št. 189, Blaine, O.: Anton Bradley, Frank Germ.

Društva SNPJ., ki so v Izobraževalni akciji JSZ.: št. 54, Glencoe, O.: Jacob Močan, Joe Anžiček, Lovrenc Potočnik; št. 275, Maynard, O.: Anton Skaberne, Fr. Spental; št. 333, Blaine, O.: Louis Androina, Paul Ilvar, Nick Glogovšek, Joe Vouko, Joe Vidmar, Joe Vicu, Joseph Sumen, Frank Suligoj. — Poleg teh je bilo navzočih več gostov, med njimi Filip Godina, ki je govoril večer prej na shodu SNPJ. v Bridgeportu. Skupaj navzočih nad 70 oseb.

Zapisnik prejšnje konference sprejet kot čitan.

Pismo tajnika JSZ. se sprejme na znanje, razpravlja pa se o zadevah ki so omenjene v njemu v posameznih točkah dnevnega reda.

Tajnik Konference poroča, da vsled obstoječih razmer ta organizacija ne more napredovati kakor bi želeli. Veliko ljudi se je razšlo za delom, drugi trpe tukaj v neznosnih razmerah. — Stroškov je imel \$1.26, ki se nanašajo na poštino. V konferenčni blagajni imamo \$7.67. — Poročilo sprejeto.

Andy Zlatoper in Frank Germ poročata, da so računski tajnika v redu.

Poročila zastopnikov klubov: Albina Kravanja pravi, da se klub št. 2 precej dobro drži; v blagajni ima okrog \$50; izredne znamke rabijo za okrog polovico članov, za drugo polovico plačujejo iz klubove blagajne. Julija Kobler in Andy Kravanja soglašata s poročilom.

Joe Snoy pravi, da klub JSZ. v Bridgeportu napreduje v vseh ozirih. Kadar preneha stavka, bo naglo rastel v članstvu. "Proletarec" je med njimi priljubljen, in ko se delavske razmere spremenijo na bolje, bo imel za svoje razširjenje ugodno polje. Ostali zastopniki, ki so navedeni prej, so podali poročila o raznih podrobnostih klubovega dela, o našem glasilu itd.

John Mauri, Neffs, poroča, da njihov klub ne zaznamuje nikakega napredka; člani so se povečini razšli za delom. Za enkrat ni pričakovati izboljšanja. Ostali potrdijo njegova izvajanja.

Andy Zlatoper, Maynard, poroča, da ima njihov klub 21 članov in \$37 v blagajni. Ko se razmere izboljšajo, bo klub gotovo napredoval. Člani so zelo aktivni. Ostali soglašajo s poročilom.

Anton Bradley, Blaine, pravi, da je klub dobil štiri nove člane; v blagajni ima \$38. Ostala dva zastopnika potrjujejo pravilnost poročila.

Poročila zastopnikov društev Izobraževalne akcije: Jacob Močan, Glencoe, poroča obširno o delovanju društva št. 54 SNPJ. Naglašajo, kako potrebno in dobro

je, ako je društvo v Izobraževalni akciji. Vsak član bi moral delovati, da se pridobi še ostala na pristop. Anžiček in Potočnik soglašata s tem poročilom.

Anton Skaberne, Maynard, poroča, da je njihovo društvo pristopilo v Izobraževalno akcijo, kateri plačuje za enkrat 50c članarine mesečno. Ko se razmere izboljšajo, jo bodo povišali. Članstvo društva je napredno. Fr. Spendal soglaša s poročilom.

John Vouko, Blaine, pravi, da je njihovo druš. št. 333 prejelo od Izobraževalne akcije nekaj knjig, s katerimi so bili zelo zadovoljni. Žele, da se ta sistem pošiljanja literature na društva Izobraževalne akcije ohrani. Članstvo društva je napredno in tolerantno razpoloženo. Ostali zastopniki soglašajo s temi izjavami.

Iz naselbine Piney Fork so bili prisotni Fr. Završnik in Joe Strajnar, iz Power Pointa pa Jakob Bergant. V teh dveh krajih klubi JSZ. sedaj ne obstojajo, ker so se člani razun malih izjem razšli za delom. Omenjeni so poročali, da ko se delavske razmere obrnejo na bolje, bodo klubi obnovljeni in upajo na boljši napredek kot kedaj poprej.

Joe Snoy povabi Filipa Godino, da naj udeležencem poroča o delovanju in namenih Izobraževalne akcije. S. Godina se je odzval ter na kratko podal zelo izčrpno sliko njenih funkcij. Zadovoljil je vse navzoče.

Preide se na točko o agitaciji za stranko in liste. Diskuzija je bila obširna, toda ker je tukajšnje ljudstvo gmotno izčrpno, je vsakdo omenjal, da dokler ne konča stavka, naših listov ne bo mogoče razširiti. Predsednik prosi sodruga Godino, da naj poroča o "Proletarcu". Odzval se je in raztolmačil njegovo delo in pomen. Kot prej je s. Godina tudi sedaj zadovoljil vse navzoče in nekateri so se izrazili, da bi tako razpravo lahko poslušali cele ure. Joe Snoy se v imenu konference zahvali s. Godinu za prisotnost in sodelovanje.

S. Kovačič je govoril o pomenu volitev in drugem.

V razpravi o volitvah delegatov za zbor JSZ. se je sklenilo, da se poveri zastopstvo Konference N. Žlembergerju, ki je izvoljen za delegata kluba št. 2. Radi pomankanja denarnih sredstev je iz vzhodnega Ohija nemogoče poslati več delegatov.

Za tajnika Konference ponovno izvoljen Nace Žlemberger, za organizatorja pa Joe Snoy in Andy Zlatoper. V nadzornem odboru sta Andy Zlatoper in Frank Garm.

V pomožni stavkovni odbor so izvoljeni: za Glencoe, Jacob Močan, Nace Žlemberger; za Neffs, Leopold Plahuta, John Mauri; Bridgeport, Joe Snoy, Louis Gorenc; Blaine, Fr. Garm, Louis Androina; Maynard, Andy Zlatoper, Leo Bregar.

Sklenjeno, da se prihodnja konferenca vrši enkrat septembra v Glencoe. Datum določi tajnik.

Nace Žlemberger, predsednik pomožnega stavkovnega odbora, poroča, da je prejel stavkovne podpore v gotovini \$3.305.50, katero so prispevali največ SNPJ., klubi JSZ., društva drugih organizacij, posamezne naselbine ter poverjenišvo JRZ. Od omenjene vsote je bilo do datuma poročila razdeljeno med stavkarje in njihove družine \$3.138.98. Stroški, vključeni v zadnje omenjeni vsoti, znašajo \$26.10. Podpora je bila razdeljena med 20 društev SNPJ. in v 16 naselbinah, katera nimajo društev, med člane SNPJ. in nečlane. Na rokah je še \$166.52. Vse podrobnosti so bile že navedene in poročano je bilo o delitvi podpore ter prejemkih tudi v liste.

Za pregledovalce dohodkov in izplačil iz stavkov-

nega fonda so bili odbrani od društva št. 13 SNPJ. John Rebol in Louis Hočevnar, od klubov JSZ. pa Frank Garm, Blaine, in Andy Zlatoper, Maynard. Vsi ti so poročali, da so račune natančno pregledali, da se knjige in pobotnice ujemajo, in da so v najlepšem redu.

Konferenca je soglasno izrekla s. Nacetu Žlembergerju zaupnico za njegovo delo v pomožnem odboru.

Joe Snoy, tajnik pomožnega odbora, je imel v oskrbi pošiljatve v blagu. Navedel je, koliko zabojev je prejel in od kje so bili poslani. Navajal je imena pošiljateljev, nabiralce in druge podrobnosti, nadalje, v katere naselbine je bilo poslano za razdelitev, in koliko. Dejal je, da sta z Nacetom Žlembergerjem delala večkrat pozno v noč, da sta vse pravilno porazdelila po zabojih, nekaj dobrega in nekaj slabega blaga, da so dobili povsod enakomerno. Delo sta vršila oba brezplačno.

Konferenca je izrekla s. Snoju popolno zaupnico in zahvalo. Ob enem se je izrekla, naj se pri delitvi eventualnih nadaljnih podpor držita sedanjega sistema, ker je pravičen, bodisi s stališča prispevateljev kakor za one, katerim je podpora namenjena.

Konferenca se vsem prispevateljem, ki so priskočili na pomoč našim rudarjem in njihovim družinam, iskreno zahvali.

Ob zaključku zborovanja je tajnik Konference N. Žlemberger apeliral na navzoče, da delujejo za našo stranko naprej in da store kolikor največ mogoče za razširjenje "Proletarca".

Joe Snoy, predsednik; Nace Žlemberger, tajnik; Albina Kravanja, zapisničarica.

IZ BURGETTSTOWNA, PA.

Od tu vidite le malokdaj kak dopis. Vzrok menda je, da med nami ni rojakov, ki bi se hoteli redno "podajati v javnost". Drugi vzrok so slabe razmere, ki so nastale s stavko in splošno brezposelnostjo.

Ljudje veliko argumentirajo. Teško jim je, razpravljajo o tem in onem. Žal, da se človek dvigne do te stopnje šele ko mu je težko, ko je kriza na vrhuncu. Hišo je treba zavarovati proti ognju dokler je hiša, kajti pepela nihče ne zavaruje. Socialistična stranka pripoveduje delavstvu že dolgo let, kako se lahko ubrani krizam, dolgotrajnim stavkam in mnogim drugim neprilikam, a ker je delavec imel delo, plačo in jesti vsak dan, se ni brigal za njene besede. Danes krvavo plačuje svojo brezbriznost. Pisal bi o tem več, pa se bojim, da bi čitatelje dolgočasil.

Agitacija za soc. stranko in naše glasilo je težka sedaj, kakor je težka v "dobrih" časih. Vprašaj tega ali onega, da se naroči na "Proletarca", pa ti začne naštevati liste, ki jih ima že itak preveč. Kaj bi z novimi, ko še teh ne utegne čitati!

Tukaj imamo socialistični klub, in vanj vabimo vse rojake delavce. Pokažite, da ste zavedni in napredni tudi v dejanju. Organizirajte se politično v svojo korist.

Naš klub je prejel od JSZ. v pomoč stavkarjem \$25 in nekaj obleke, kar smo razdelili sporazumno z društvom med najpotrebnejše.

Najlepša hvala pošiljateljem, posebno prispevateljem za izkazano pomoč.

Anton Jeram.

Naročajte knjige iz "Proletarčeve" knjižarne. Pišite po cenik.

Zopet eksplozija---grob rudarjev

V soboto 19. maja se je dogodila v premogovniku v Matherju, Pennsylvania, eksplozija, ki je zaprla izhod blizu dve sto rudarjem. "Ni upanja, da se dobi ven žive," so se glasila poročila prvih par dni, in so nosili ven mrtve. Do drugih niso mogli taksaj, ker je bil dostop v goreče, s strupenimi plini napolnjene rove nemogoč.

Državni kozaki ter drugi oboroženi organi so odgnali množico ljudstva, vdove in sirote pol milje stran od vhoda. Ponavljale so se drame, kakor vselej ob takih prilikah.

"Stavkali naj bi bili." Ampak eksplozije se dogajajo tudi kadar ni stavke. Par sto življenj, ki jih posedujejo premogarji, ne šteje ničesar, pa bila stavka ali ne. Taka cenitev je tragična, ponižujoča in nevarna za žive delavce, in če si hočejo ceno zvišati, je treba, da se začno zanimati zase in svoja življenja kakor se zanimajo gospodarji za svoja.

Prihodnje zborovanje ohijske konference bo dne 17. junija v Clevelandu

V nedeljo 17. junija se bo vršilo zborovanje Ohijske konference JSZ. v Clevelandu, Ohio. Pričelo se bo ob 9. dopoldne v prostorih kluba št. 27 v slov. nar. domu, 6409 St. Clair Ave.

Obvestilo za to zborovanje se je razposlalo na vsa severo-ohijska društva in soc. klube, namreč tistih organizacij, ki v načelu simpatizirajo z delavskim pokretom. Upati je, da pošljejo na to zborovanje svoje zastopnike vsa društva v katerih vlada delavska zavest.

Radi bližajoče se predsedniške kampanje, v katero se Socijalistična stranka namerava podati z vso energijo, radi zadnje konvencije Socijalistične stranke in zbora JSZ. bo to zborovanje največje važnosti za naš pokret v severnem delu Ohio. Grobna molčečnost glavnih aspirantov v Republikanski in Demokratiški stranki, ki sta Hoover in Smith, je znamenje, da se oba nameravata igrati z ljudsko lahkovernostjo. O brezposelnosti, imperijalizmu, korupciji v vladi, o ropanju ameriškega ljudstva po malih in velikih korporacijah in bankirjih (ki kontrolirajo vlado), o civilni svobodi in sličnih važnih vprašanjih se od strani starih strank ne bo govorilo. O teh vprašanjih pa bo govorila Socijalistična stranka. Ako bo med Hooverjem in Smithom prišlo do kake diference v kampanji, bo obstajala le v osebnosti. Namreč tekma se bo vršila le kateri izmed teh kandidatov je večji in boljši ljudski in "delavski prijatelj". Ljudstvo bodo pitali z navadnim bunkom, ker se za kaj drugega ne zanima dovolj.

Naša dolžnost je poskrbeti, da bo delavstvo slišalo poleg bunka kapitalističnih palatišnov tudi Norman Thomasa, James H. Maurerja in druge govornike naše stranke in čitalo našo literaturo. Radi tega bo naše prihodnje zborovanje še posebno važno.

Anton Garden, tajnik Ohijske konference JSZ.

Velika socialistična zmaga v Nemčiji

Pri volitvah v nemški državni zbor, ki so se vršile v nedeljo 20. maja, so dobili socialisti 160 poslancev; v prejšnji zbornici so jih imeli 130. Kot prej, so socialisti tudi sedaj najjačja stranka v zbornici. V številu glasov so napredovali 18%.

Najhujše poraze so doživeli nacionalisti, ki zahtevajo povratek kajzerskega monarhizma. Komunisti bodo imeli v novi zbornici do 60 poslancev; v prejšnji jih je bilo 45. V volilni kampanji so obrnili komunisti glavno ost boja proti socialistom. Ob zaključku kampanje so komunisti v Glanchau ubili socialista, ki je predsedoval zborovanju ter je miril razdražene frakcije.

Kot se glase poročila, bo sestava nove vlade poverjena socialistom, ki pa nimajo večine, zato bodo morali iskati zaslombe med strankami srednje leve.

V prihodnji zbornici bodo tvorili opozicijo komunisti, monarhisti, bavarska katoliška stranka in nekaj drugih skupin. Vseh strank, ki so zastopane v državnem zboru, je okrog ducat. Volitev se je udeležilo 30,000,000 oseb.

SOCIALISTIČNA AGITACIJA V MINNESOTI.

DULUTH, MINN. — Socialistična stranka je zaključila, da reorganizira svoje postojanke v Minnesoti, in v ta namen je poslan na agitacijsko turo s. Emil Herman. Reorganizirana je že socialistična organizacija v Minneapolisu in St. Paulu. S. Herman bo na svoji turi obiskal v svrhu sestankov, shodov ter ustmene agitacije sledeče kraje v tej državi: 24. maja Saudstone; 25. maja Askov; 26. maja Mosse Lake; 27.-28. maja Duluth; 29. maja Cloquet; 30. maja Grand Rapids; 31. maja Bemidji; 1. junija Bagley; 2. junija Pequet; 3. junija Brainerd; 4. junija Crosby; 5. junija Battle Lake; 6. junija Fergus Falls 7. jun. Westport; 8. jun. St. Cloud; 9. jun. Anoka.

Somišljeniki socialistične ideje so vabljeni, da se udeležijo teh shodov; Herman je dober govornik, in njegova izvajanja bodo vsakega zanimila. Ako želi kdo priti z njim v dotiko iz naselbin, ki niso imenovane v gornjem seznamu, naj se obrne name, da mu sporočim. Rojaki v Duluthu, pazite na oglase v lokalnih listih za javen shod, ki se vrši 27. ali 28. maja. Naloga te agitacijske ture je vspostaviti socialistične elektorje za predsedniške volitve to leto.

John Kobi, 208 S. 62nd Ave., Duluth, Minn.

Karl Marxova rojstna hiša postala posest nemške socialistične stranke

Hiša, v kateri se je 15. maja 1818 rodil Karl Marx, je prešla v posest eksekutive nemške socialistične stranke. Hiša je v mestu Treves, 97 Brueckenstrasse. Eksekutiva bo skrbela, da se jo ohrani v dobrem stanju v spomin moža, ki je dal socialističnim teorijam znanstveno podlago.

Koncert pevskega zbora "Save"

Koncert zbora "Save" je bil velik moralen uspeh, in ker je bila dvorana SNPJ., v kateri se je vršil, napolnjena, zato, menim, da tudi materijalen uspeh ne more izostati. Program je bil zelo obširen in skrbno izbran; krona koncerta pa je bil "Rožmarin", zbirka narodnih pesmi, improviziran z največjim glasebnim umstvom in razumevanjem srca. — Med pevske točkami je nastopil tudi Louis Vitez, mladi vijolinist, ki je zaigral po eno Mazinnijevo in Bethovnovno skladbo; na glasovirju ga je spremljala Brunette Walter. Mladi godbenik, ki ga poznajo tudi Amerikanci, je žel za svojo umetnost zaslužen priznanje. Violin-duet, spremljan na klavirju, je zaigrala skupina sestri Artach in Eva L. Mayer. V solo-spevih sta nastopila tenor Ivan Beniger, član Save, in bariton Jacob Muha, ki je s čustvom zapel tožno pesem "Zaostali ptič"; na klavirju ga je spremljala Mrs. Muha. Mr. J. Muha ni že dolgo nastopil na našem odru. Je zelo izvežban, nardarjen baritonist, in je želeli, da pride bolj pogosto med nas. V dvospelih sta nastopila J. Beniger in Mrs. Anna Miško, ki sta zapela "O mraku" in "Zvečer". Beniger je znan tenorist Save, ki se odlikuje po svojem mehkem, zvočnem glasu. Mrs. Miško pa je ena najboljših "Savinih" sopranistk. Ona je pela tudi v zboru solo-speve in jo je vedno veselo poslušati.

Podrobno opisati to Savino prireditev in vse te marljive pevce in pevke oceniti po njihovih zaslugah, bi vzelo preveč prostora v tem listu, ki je zlasti sedaj, ko se vrši tukaj zborovanje delegatov JSZ., zelo omejen, zato se moram tudi jaz omejiti samo na glavne točke programa. — Velja naj to-le: — Savani so nam dali in nudili več, kakor so obljubili; ves program so izvajali izborno, krona programa pa so bile, po mojem mnenju tri točke — Poljske rože, Zlata kanglica in — dragulj draguljev — Rožmarin. Naravnost silen efekt na poslušalce je naredila pri Zlati kanglici violinska introdukcija s spremljevanjem glasovirja prej omenjene skupine sester Artach in Eve L. Mayer, ki so ves ta prekrasni spev, ta silni umotvor naše glasbe, spremljale s svojimi instrumenti. "Sava", zahvali se tem pridnim mladim umetnicam, kakor zaslužijo! Naj bi jih v bodoče ne manjkalo pri nobeni Savini prireditvi!! — Koncert je bil zaključen z "Rožmarinom", s kito najlepšega cvetja slovenske narodne poezije, kojega vtisi

nam bodo še dolgo ostali v dušah. Naš dobri slovenski očka — Andrej Miško — priporoča svoji hčerki, Miss Mimi Rojina —, naj skrbno neguje in zaliva rožmarin, da ji ne usahne. Miss Rojina ima zelo ljubek in čist sopran, ki je prišel v tem njenem prednašanju do polne veljave. Toda ona ni samo dobra pevka, temveč mora biti tudi izborna dramska igralka, kar se je lahko takoj ugotovilo, čim smo jo zagledali v njenih nepriljenih kretnjah na odru. Druga slovenska mladenka, ki se je pojavila posamezno na odru, je bila Mrs. Kathie Bernik, ki je s svojim blagglasnim altom prilila najlepšo harmonijo prejšnjemu sopranu. Sicer pa smo njen alt slišali že prej iz skupine celega zbora in videti je, da je sigurna pevka in gotova svojega glasu. Nastopili so še vaški fantje in dekleta; Beniger se je tukaj kot solopevec odlikoval, prav tako vsi ostali. Zborovi basi so izborni; ne da bi druge zapostavljal, vendar naj omenim Stanka Možino, ki mora ostati Savi ohranjen.

Tekom vse prireditve nam je nehote lebdelo pred očmi eno samo vprašanje, eno samo dejstvo: Ta velika kulturna prireditev je bila prireditev delavstva, ki stremi s svojo lastno močjo kvišku, v višavo in k solcu. To je bila prireditev nas, majhnega naroda izseljencev, naroda kmetov in delavcev, ki mu ni bila ne tu ne tam pot z rožicami posejana. Zato so zasluge "Save" za vse, kar nam je nudila v nedeljo tem večje! Del naše hvaležnosti naj odpade tudi onim, ki so to "Savo" vzgojili in izšolali, ki so ji vdahnili pravega duha, ki stremi za plemenitimi kulturnimi cilji. Iskreno čestitamo g. Hessu, pevovodju zbora "Save", ki je izšolal svoj zbor do take glasbene višine. — "Savani" naj bodo ponosni na ta svoj koncert, s katerega upamo, da bodo tudi naši gostje, ki se mude sedaj v tej naselbini, odnesli domov najboljše vtise. — Anton Šabec.

"KOVAČEV ŠTUDENT" TER "ČRNOMBELJSKI ŠKRIC" GREŠTA 27. MAJA V DETROIT.

V slovenski naselbini v Detroitu bo v nedeljo 27. maja zanimiv dan. Posetili jo bodo pevci in pevke clevelandskega zbora "Zarja" in vprizorili opereto "Kovačev študent". Pod vodstvom A. Eppiha bo predvajan kuplet "Črnombeljski škric", poleg teh dveh točk pa bodo na sporedu nastopi pevcev v ohtetu, kvartetu, duetu in solospelih.

Opereto in petje bo dirigiral "Zarjin" pevovodja John Ivanush. Program se prične ob 2:30 popoldne.

KONCERT V DETROITU

v nedeljo 27. maja ob 3. popoldne

v Hrvatskem nar. domu, 131 Kirby Ave.

Gostuje pevski zbor

"ZARJA"

IZ CLEVELANDA.

Glavna točka opereta

"Kovačev študent"

(Glej dopis v tej številki).

“Kralj na Betajnovi” v Pueblu

V nedeljo 6. maja je prišel Gankarjev “Kralj na Betajnovi” prvič na zapad. Vprizoril ga je dramski odsek društva “Orel” št. 21 SNPJ. v dvorani društva sv. Jožefa KSKJ. To je bila ob enem “Orlova” prvomajska slavnost, dasi šest dni po prvem maju. Govorov pred igro o pomenu prvega maja ni bilo, niti ničesar drugega, kar bi spominjalo na ta delavski praznik. Vendar pa se mi je zdelo že to veliko, da je bilo v tiskanim programu rečeno: *Ta priredba se vrši v proslavo prvega maja.*

Udeležba je bila prilično dobra, a so mi rekli, da je imel “Orel” že dostikrat boljše. Med dejanji je bilo par pevskih točk, ki jih je oskrbela mladina. Avdijenca je bila nekam nemirna, ker pač pride na predstavo vedno nekaj ljudi, ki jih ne zanimajo, mladina pa jih ne razume in le čaka, da se prične ples.

Velike težkoče ima dramatika v Pueblu z odrom. V dvorani, v kateri se je ta predstava vršila, lučni efekti ne odgovarjajo; kulise so pomankljive. Gotov krožek v naselbini deluje za gradnjo Slovenskega doma in akcija je prišla že tako daleč, da bodo družbo inkorporirali in da se začne s prodajanjem delnic. Kot povsod, bodo imeli tudi v Peblu velike težkoče, ker so besede poceni, denar pa ljudje težko in neradi dajo. Če bo med onimi, ki Slovenski dom resnično hočejo, volja dovolj močna, bo ovire premagala. Uverjeni so, da bodo dom v doglednem času zgradili, in želim, da jih upi ne varajo.

Vsebinska drama “Kralj na Betajnovi” je čitateljem znana. V “Proletarcu” je bila že večkrat opisana, mnogi so čitali knjigo, še več jih je videlo to igro na odru.

Dobiti tipe za Cankarjeve drame ni enostavna stvar. Igralci morajo predvajati svoje vloge čustveno, morajo jim, kot pravimo, “odgovarjati”, in polagati morajo važnost na jezik, na pravilna naglašanja, poučarjanja itd. V tem se med nami veliko greši. Nekateri domnevajo, da Cankarjeve igre so “pretežke” za naše avdiience. Pa niso. “Kralj na Betajnovi” in “Pohujšanje v dolini šentflorjanski” npr. sta prav lahko “umljivi” igri tudi “za naše ljudi”. Toda če hočemo, da napravijo nanje res vtis, mora biti predstava živa, vsakdo mora biti to kar vloga od njega zahteva, ne pa samo izgovarjati besede, ki se jih je naučil.

Videl sem, da poseduje pueblska naselbina zelo dobre igralske moči; kadar bodo enotnejše in se podajo v tekmovanje v izboljšavanju, se bo pueblska naselbina v dramatikah lahko kosala z vsemi našimi boljšimi odri. Ker vse, kar noče zastati, napreduje, napreduje tudi pueblska naselbina in njen oder.—F. Z.

VRTNI PIKNIK “SAVE”.

CHICAGO, ILL. — Pevski zbor “Sava” priredi v nedeljo 24. junija vrtni koncert pri John Steržinarju v Willow Springsu.

BASKET PIKNIK DRUŠTVA “PIONEER” BO DNE 17. JUNIJA NA STERŽINARJEVEM VRTU.

CHICAGO, ILL. — Piknik društva Pioneer št. 559 SNPJ. bo v nedeljo 17. junija pri John Steržinarju v Willow Springsu. To bo Basket Truck Picnic.

Dne 29. julija priredi “Pioneer” svoj letni piknik istotako v Steržinarjevem vrtu. Na sporedu bodo žogometne ter razne druge igre in tekme.

PEVSKI ZBOR “SAVA”

odsek kluba šte. 1 J. S. Z.

KONCERT

30. maja popoldne

s sodelovanjem kluba št. 45,
J. S. Z.

v Slovenskem narodnem domu,
424 Tenth St.

WAUKEGAN, ILL.

I. DEL

- 1) Internacionala Mešan zbor
- 2) Pozdravni nagovor,
- 3) “Menuet”, Beethoven { violin solo: Louis Vitez
“Scherzo”, Bazzini } na glasovir spremlja Brunette Walter
- 4) “Ena ptička priletela”, Vinko Vodopivec Mešan zbor
- 5) “Ramona”, Gilbert-Wayne, tenor solo Ivan Beniger
- 6) “Down That Shady Lane”, Arno Mario Hess Ženski zbor
- 7) “Poljske rože”, Vinko Vodopivec Mešan zbor
- 8) “Spanish Airs”, Charles Beriot violin duet: Alice Artach, in Eva L. Mayer na glasovir spremlja Frances A. Artach
- 9) Zaostali ptič (J. Aljaž) bariton. Jacob Muha na glasovir spremlja Mrs. M. Muha
- 10) “Domu in ljubezni”, A. Nedved. Moški zbor tenor solo: Ivan Beniger
- 11) “V mraku” { duet: Anna Miško in Ivan Beniger
“Zvečer” }
- 12) “Zlata kanglica”, dr. A. Schwab. Mešan zbor sopran solo: Anna Miško na glasovir spremlja Frances A. Artach na violin Alice Artach in Eva L. Mayer (Odmor)

II. DEL

“ROŽMARIN”

Kitica narodnih spevov v prizorih

Priredili: Vodopivec-Ocvirk-Hess.

OSEBE:

Oče, Andrew Miško
Hči, Mimi Rojina
Priateljica Katerine Bernik
I. fant Ivan Beniger
II. fant Stanko Možina

Fantje in dekleta.

Čas: Sedanost. Kraj: Vas na Slovenskem

Spremlja na glasovir Frances A. Artach, na violin Alice Artach in Eva L. Mayer

Zborovodja: Arno Mario Hess

Pričetek točno ob tretji uri. Vatopnina 50c.

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z.

Dne 10. maja 1928.

Navzoči od eksekutive Frank Alesh, Geo. Maslach, Filip Godina, F. A. Vider, Fr. A. Tauchar in Fr. Zaitz. — Od nadzornega odbora J. S. Z. Peter Kokotovich, Blaž Novak, in od nadzornega odbora slovenske sekcije Fr. Udovich. Tajnik JSZ. Chas. Pogorelec.

Oprostil se je John Turk, član nadzor, odbora slov. sekcije, in Sava Bojanovich, član eksekutive.

Za predsednika seje izvoljen F. S. Tauchar.

Zapisnik sprejet kot čitan.

Dopisi: Tajnik prečita pismo Antona Gardna, ki je bil delegat J. S. Z. na strankini konvenciji v New Yorku: njegovo poročilo je bilo na predlog s. Godine vzeto na znanje. Tajnik prečita pismo firme konvencijnih stenografov, ki so izdali stenografiran zapisnik socialistične konvencije v New Yorku in stane v formi knjige \$5. Sklenjeno, da se ga naroči. Pismo s. Antona Jurce, Detroit, Mich., v katerem poroča o razpravi seje kluba št. 114 za razširjenje "Proletarca", se vzame na znanje. Klub priporoča povišanje članarine za 10c od člana JSZ., s temi prispevki pa bi se najelo stalnega potovalnega agitatorja. Klub je naročil svojemu delegatu, da ta priporočila predloži zboru. Tajnik poroča, da je prejel iz gl. urada stranke konvencijni zapisnik v izčrpnem, kateri je bil izdan v tiskani brošuri. Pismo tajnika stranke nam priporoča, da se pripravimo na kampanjo in na zbiranje sredstev zanjo. — Prečita pismo s. Kabaya, Cleveland, O., v katerem poroča, da so eno igro, ki je bila poslana v Collinwood v svrhu vprizoritve, natisnili v obliki knjige.

Poročilo tajnika (navedeno v izčrpnem): Dobrostoječih članov ima JSZ. sedaj okrog 900. Stavka premoogarjev je mnoge naše klube zelo prizadela. Sodrugi so se razšli, kjer pa so klubi ohranjeni, se jim pošilja večinoma izjemne znamke.

V konvencijnem fondu je bilo dne 30. aprila \$1,346.73, v upravnem pa \$227.07. Proletarcu dolguje Zveza za literaturo okrog \$250. — V Izobraževalni akciji je okrog 90 organizacij. Za prosvetni odsek se je zopet nabavilo nekaj iger. Omenja spremembe v strankini organizacijski formi; razun članarine ostanejo za federacije v veljavi iste določbe kot prej. Poročal je tudi o pripravah za zbor JSZ., o številu prijavljenih delegatov, aranžma ter raznih podrobnostih.

Omenil je, da se je v Johnstonskem okrožju v Pa. vršilo zborovanje za ustanovitev Konference Izobraževalne akcije J.S.Z. Namen je bil dosežen. Na predlog Godine je bilo poročilo tajnika sprejeto.

Maslach je poročal o agitaciji med Hrvati in Srbi v mestu Milwaukee. O agitaciji med srbohrvatskim delavstvom je govoril tudi P. Kokotovich in v razpravo o tem so posegli razni sodrugi.

Sklenjeno po daljši razpravi, da se povabi Socialistično stranko, S.N.P.J., S.S.P.Z., J.P.Z. Sloga in Jugoslavenski Prosvetni Savez, da pošljejo na VII. redni zbor bratske delegate, ali reprezentante, da nagovore delegacijo.

Zaitz poroča o svojih vtisih, ki jih je dobil v Kansasu in Coloradu kjer se je mudil na par shodih.

Godina poroča o vzhodnoohijski konferenci JSZ., ki se je vršila 29. aprila v Bridgeportu.

Sledi razprava o aranžma za zbor JSZ., ki se je udeležele vsi navzoči. Dnevni red izčarpan, zaključek seje.

VABILO NA PIKNIK

katerega priredi

društvo št. 150, S. S. P. Z.

v sredo 30. maja pri John Steržinarju ob Joliet Rd.,
miljo in pol naprej od Willow Springsa

Izvrstna starokrajnska godba, kakor tudi za jesti in piti bo dobro preskrbljeno.

Vstopnina prosta

Vabimo cenj. občinstvo iz Chicaga in okolice, da nas posetijo v obilem številu.

ODBOR

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-
jakom v Ameriki
za vse finančne
transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated
Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West
Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New
York, 11—15 Union Square, New York. 4.)
Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obre-
stuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

ZAPISNIK KONFERENCE KLUBOV IN DRUŠTEV IZOBRAŽEVALNE AKCIJE ZA CENTRALNO PENNSYLVANIJO.

Prva ali ustanovna konferenca se je vršila 29. aprila 1928 v Slov. izobraževalnem domu v Franklinu, na udeležbo pa so bili povabljeni klubi, podporna društva in kulturne organizacije v Johnstonskem okrožju v Pennsylvaniji.

Za predsednika zborovanja je bil izvoljen Fr. Podboy, za zapisnikarja Stephen Zabric. — Udeležili so se ga sledeči zastopniki:

Klub št. 5 JSZ., Stephen Zabric, Ilija Bubalo; druš. št. 44 SNPJ., Fr. Podboy, Jack Gabrenja; št. 3 SNPJ., Math Pečjak, Fr. Rovani; št. 36 JSKJ., Fr. Dremelj; žensko društvo št. 600 SNPJ., Mrs. Dimec in Mrs. Glavač; samostojno društvo "Moxham", Joe Glavač; Pevsko in Izobraževalno društvo "Bled", August Samec, Fr. Nograšek; druš. št. 82 SNPJ., John Kopal, Andrew Vidrich. Razen teh je bilo prisotnih večje število sodrugov in somišljenikov.

Zabric v imenu sklicateljev poroča, da so skušali pridobiti vsa društva tega okraja, da bi poslala zastopnike, in četudi se niso odzvala vsa, je začetek vendarle zadovoljiv.

Klub št. 5 JSZ., ki je aktiven na vseh poljih našega dela, je podvzel akcijo, da se napredne moči tega okrožja združi kolikor najbolj mogoče, in v ta namen je potrebna skupna organizacija. Začel je z agitacijo, da se ustanovi "Konferenca Izobraževalne akcije klubov in društev v centralni Pennsylvaniji", katere namen bi bil negovati skupne vezi pri prosvetnem delu, prirejanju shodov, širjenju naše literature in negovanju razredne zavesti med našim delavstvom.

Če ne podvzamemo takega skupnega dela v čim večji harmoniji v duhu napredka, bo agitacija med našo mladino jako oteškočena, ker je preveč pod vplivom našemu pokretu sovražnih sil, katere so boljše organizirane kakor mi sedaj. Predvsem je potrebno, da v društvi spoznajo vrednost in važnost prosvetnega dela, in kadar bo to doseženo, bo nadaljna agitacija veliko lažja. Poročevalec apelira, da naj ta ustanova poskrbi, da pride njeno delo kolikor mogoče direktno med tukajšnje Slovence in njihovo mladino.

Sledi razprava o Zabricevem poročilu. Referirata še Fr. Podboy in A. Vidrich.

Poročila zastopnikov: M. Pečjak se z akcijo strinja, navaja pa, da bodo ovire glede financ. Dremelj soglašala s predgovornikom.

Vidrich nima posebnih navodil od društva. Govori o namenih konference. Kopal izjavi, da je članstvo s to akcijo popolnoma zadovoljno.

Glavač poroča, da nima navodil. Pravi, da mu bodo dali sklepi, ki jih konferenca napravi, več vpogleda in bo potem tudi pojasnjevanje olajšano.

Mrs. Dimec in Mrs. Glavač se izražata v enakem smislu. Ko konferenca enkrat razvije svoje delo, bo tudi v društvi boljše umljiva. Poročila ostalih zastopnikov so v bistvu enaka navedenim.

V razpravi glede financ je prevladovalo mnenje, da naj se o stvari razpravlja na sejah tu zastopanih organizacij, da se dobi mnenje članstva.

Nograšek in Samec poročata, da priredi pevsko druš. "Bled" dne 26. maja veselico. Apelirata na druge organizacije, da ne prirede ničesar na ta dan, njih članstvo pa povabita na udeležbo.

Članici Glavač in Dimec poročati, da njih žensko

Frank Mivšek COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL.
Waukegan, Ill. Phone 2726

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba
za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovenem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik

1724 So. Sheridan Rd.
Tel. 5524 North Chicago, Ill.

JACOB KOTAR

Warren, O.

ZASTOPNIK "ZANOL"

produktov in

ARNOLD CHECKWRITER CO.

Potuje v krajih med Clevelandom in Pittsburghom. Popust pri naročilih od dolarja naprej. Registrator za čeke, ki ga prodaja, je nekaj potrebnega za vsakega, ki izvršuje izplačila v čekih. Potreben posebno tajnikom, obrtnikom, trgovcem itd. Vsi izdelki obeh družb garantirani. Cene najnižje. Patronizirajte rojaka, ki vam hoče pošteno postreči.

"ZANOL" PRODUKTE
potrebuje vsaka hiša.

društvo št. 600 SNPJ. priredi dne 2. junija veselico in igro.

Preide se na razpravo volitve delegatov za kongres JSZ. Sklenjeno, da ker je ta konferenca šele organizirana, ne pošlje delegata radi finančnih težkoč.

Ime konference ostane kot označeno v objavi (Konferenca Izobraževalne akcije klubov in društev v centralni Pennsylvaniji).

Za tajnika Konference izvoljen Stephen Zabric.

Sklenjeno, da se prihodnja konferenca vrši prvo nedeljo v juniju v Delavskem domu na Moxhamu. Prične se ob 2. popoldne.

Andrew Vidrich v informativne namene poroča, da ima \$400 podpore za stavkarje. To vsoto je prejel iz glavnega urada SNPJ., da jo razdeli v tem okrožju. Omenja, da jo razdeli prvega maja. — Zaključek zborovanja.

Frank Podboy, preds., Stephen Zabric, zapisnikar.

SMRT POSETILA FR. LOKARJA V AURORI.

AURORA, ILL. — Dne 13. maja je tukaj umrl znani rojak Frank Lokar, star 59 let. Bolehal je okrog leto dni na posledicah pljučnice. Pogreb se je vršil 16. maja, katerega se je udeležilo več rojakov iz Chicaga, med njimi D. J. Lotrich, Math Videgar in trije njegovi sinovi. Pogrebece je vozilo 20 avtomobilov. — Pokojnik zapušča soprogo in sedem otrok, med njimi dva poročena. Preostalim naše sožalje.

Poročevalec.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.
Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VŠČIPCI

"KAJ MI V PROLETARCU NAJBOLJ UGAJA?"

Namesto "Vščipev" so pod to rubriko objavljeni v tej številki odgovori na gornje vprašanje. Nekateri so poslali zelo kratke odgovore, nekaj pa je bilo poslanih v obliki dopisov. Slednje smo okrajšali. Odgovori slede po redu kot smo jih prejeli:

Meni ugaja ves "Proletarec".

John Langerholc, West Newton, Pa.

Meni je najbolj ugajal v "Proletarcu" sledeči stavek: "Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor je potrebno, da se umiva, da ima oprano perilo in snažno stanovanje.

Anton Eršte, Cleveland, O.

Pregled, iz katerega vidimo, kako se naše ljudstvo giblje. Vsled tega vedno pazno prečitam rubrike "Iz našega gibanja", "Agitatorji na delu" in "Listu v podporo".

John Fradel, Latrobe, Pa.

Meni ugaja "Proletarec" zato, ker se s tako energijo bori proti nevednosti ter onim, ki jo povzročajo.

Joseph Ule, Chisholm, Minn.

Meni ugaja vsled rdečih platnic ter dobrega čtiva.
Damjan Bradač, Bridgeport, O.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street
Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-
duje od 2. do 4. pop., izvenzemli torek in petek, in od 8. do 9.
zvečer vsak dan.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot re-
galij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepib svilenih za-
stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih,
po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih in-
strumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUM-
BIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter
hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

Meni ugaja vse kar prinaša "Proletarec".

Tony Slavec, Morley, Colo.

Najbolj mi ugaja v "Proletarcu" ime stranke, za katero neustrašeno agitira že 23. leto.

Louis Paulinich, Bellaire, O.

Meni najbolj ugaja, kadar vidim, da so agitatorji poslali veliko naročnin. Mi je žal, da ne morem biti med njimi. Če bi bilo agitatorjev več, bi bilo naročnikov več, in "Proletarec" bi bil večji in s tem še boljši list kakor danes.

Frank Gregorin, Little Falls, New York.

Najbolj mi ugajajo članki na prvi in nadaljnih straneh. Pisani so tako poljudno, da jih lahko razume vsak delavec, razun tega so globoko zamišljeni in obravnavajo vsa vprašanja, za katera se bi moral delavec zanimati.

John Terčelj, Strabane, Pa.

"Proletarec" mi ugaja, ker s tako vneto podučuje ljudstvo. Članki in tudi vse drugo gradivo ima določeno tendenco uveriti čitatelja, da izhaja vse zlo iz krivic, krivice so mogoče vsled ljudske nevednosti ter slabih nagonov človeka.

Anna Sedminek, Mt. Clemens, Mich.

Ugaja mi posebno "Papagaj", ker tako junaško kadi koruznico, in ker ima težko leseno "damaščenko" pripravljeno zmerom za boj.

Martin Kovač, Aguilar, Colo.

"Kaj mi v Proletarcu najbolj ugaja?" Vprašanje je težko. Ako se misli na posamezne članke, so po mojem mnenju vsi dobri. Če se bi med posameznimi odločil za uredniške, bi s tem zapostavljal druge, npr. Molekova predavanja, ki so izvrstna, "Vščipci", dopisi in drugo gradivo je istotako na mestu.

Prišel sem do sledečega zaključka:

V "Proletarcu mi najbolj ugaja duh socializma, ki blešči iz vsakega članka, iz dopisov in drugega gradiva. Čitaj "Proletarca" od začetka do konca, in videl boš koliko važne in dobre duševne hrane ti podaja. In to je, kar človeku ugaja.

John Kobi, Duluth, Minn.

"Proletarec" mi ugaja vsled svoje iskrenosti v borbi proti demagogiji, nazadnjaštvu in tistim krogom, ki se bi radi povzpeli naprej na račun ljudske nevednosti. "Proletarec" je slovenskemu delavstvu ogromno koristil in če bi ne bilo med njim še toliko nevednih, bi bilo število ljudi, katerim ugaja, veliko večje kot danes.

Nace Žlemberger, Glencoe, O.

Prvo nagrado dobi **John Kobi**, drugo **Joseph Ule**.

Rešena vseh njenih boleznih in neredov.

Iščite, in bode te našli," — kot je našla Mrs. A. Repos, ki nam piše iz Roebinga, N. J., dne 8. febr.: "Tri mesece je preteklo kar sem naročila 6 steklenic Trinerjevega grenkega vina za moje nerednosti, neprebavo, plini v želodcu, in nered jeter. Jaz priporočam Trinerjevo grenko vino vsakemu, ker je vresnici najboljše zdravilo, ki me je rešilo vseh teh nerednosti in bolečin." Tudi vas bo rešilo, le poskusite! Pišite na Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill., po brezplačni vzorec, ter priložite 10c za pokritje poštnine.

KUPON ZA BREZPLAČNI VZOREC

Ime

Naslov

Mesto No. 4

VLAGAJTE TU

kjer so že tri generacije
dovedene k neodvisnosti

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR,
predsednik

Varna banka
za vlaganje va-
šega denarja

Potujte v Jugoslavijo z našim posredovanjem